

Agenda voor een provincie Randstad Holland - 2^e concept

AMENDEMENT Frieling: “Randstad” schrappen.

Toelichting: De hele operatie ‘slagvaardiger bestuur’ wordt gemotiveerd door overwegingen van internationale concurrentie. Wees dan verstandig en gebruik voor het nieuwe bestuursorgaan de sinds eeuwen internationaal bekende naam Holland en zie af van de voor buitenlanders zowel onbegrijpelijke als onuitspreekbare naam randstad (die het groene hart onbenoemd laat, waar Holland staat voor weiland, water en molens).

Van steeds meer kanten wordt gepleit voor de vorming van één provincie Randstad Holland. Stel dat die provincie er komt, wat zou ze dan moeten doen? Rekening houdend met een parallel plaatsvindende schaalvergroting bij de gemeenten¹, zou ze met de navolgende taken moeten worden belast:

1. Bestuur

1.1. Spaghetti opruimen

1. De komst van de nieuwe provincie kan én moet leiden tot een drastische vereenvoudiging van de gehele bestuurlijke overlegstructuur in de Randstad. In zekere zin is dat de kern van de zaak.
2. Het totaal aantal ambtelijke en bestuurlijke vergaderingen moet met tenminste 50% kunnen worden verminderd, de doorlooptijd van bestuurlijke procedures moet met tenminste 50% kunnen worden bekort.
3. In het verlengde hiervan kan een groot aantal uitvoeringsorganisaties worden samengevoegd, waardoor de doorzettingsmacht aanzienlijk kan toenemen.
4. In de instellingswet wordt de indeling in vijf portefeuilles overeenkomstig de indeling van deze agenda vastgelegd. Het provinciebestuur bestaat uit vijf bestuurders, die ieder één hele portefeuille beheren. Het traditionele kwartetten met onderdelen bij de college-onderhandelingen is dus verleden tijd.
5. De ambtelijke organisatie wordt eveneens volgens deze hoofdingeling ingedeeld.

Het is zaak dat dit alles al bij de aanloop tot de instelling van de provincie wordt voorbereid, zodat het direct kan worden doorgevoerd. Hoe langer ermee wordt gewacht, hoe moeilijker het is om schoon schip te maken.

¹ NOOT: Opmerking van Opstellen: Hierover is veel meer te zeggen, onder meer over de bijzondere positie van de G4 en over hun relatie met de buurgemeenten. Gezien het karakter van deze Agenda blijft het hier bij deze opmerking.

1.2. Opschonen en vereenvoudigingen van regelgeving

De verschillende bestaande provinciale - en gemeentelijke - verordeningen moeten hoe dan ook worden geharmoniseerd. Als dit slim wordt aangepakt, kan het geheel tegelijk ook drastisch worden opgeschoond.

1.3. Als enige namens Randstad Holland optreden in Den Haag en Brussel

- Alleen de vijf Randstadbestuurders voeren daar bestuurlijk overleg.
- Daarvoor is nodig dat de relevante geldstromen door het Rijk als één geheel aan de Randstad worden toegekend (of, bij Europees geld, doorgegeven).
- Allocatieprocessen (intern verdelen van geld) worden door de Randstad transparant georganiseerd volgens een lineair proces. Dus geen herhaling van zetten meer omdat niemand een knoop kan doorhakken. Een en ander wordt politiek door de Staten van Holland gecontroleerd.
- In den Haag en Brussel wordt telkens één Randstadvoorpost gevestigd, die ontwikkelingen ter plaatse bijhoudt en terugmeldt, lobbyactiviteiten uitvoert en de voorbereiding van bestuurlijke overleggen coördineert.
- Aldus wordt ook aan rijkszijde een enorme vereenvoudiging bereikt die daar veel bureaucratie overbodig maakt.

1.4. Een open, transparante en doortastende bestuursstijl ontwikkelen

- Van de vijf bestuurders wordt een hoge mate van publiek leiderschap gevraagd.
- De provincie geeft op een moderne manier vorm aan de participatie van de burgers, instellingen en bedrijven.

2. Ruimtelijke ordening en wonen

2.1. Een structuurplan maken en beheren

- Bij de start zijn er de geldende streekplannen en de Nota Ruimte. Die worden op een hoog abstractieniveau samengevoegd tot één structuurplan dat vervolgens op de hierna volgende punten wordt aangevuld of gewijzigd.
- Het structuurplan zal een vrij groot aantal gebieden aanwijzen als nog nader uit te werken. De bevoegdheid daartoe wordt door de provincie aan de betreffende gemeente(n) gedelegeerd, waarbij de provincie toeziet op voortgang en naleving van de meegegeven kaders. Zo nodig voorziet de provincie zelf in de uitwerking.

- Het plan legt tevens in de vorm van structuurschema's de hoofdstructuren vast op het gebied van:
 - o water
 - o verkeer
 - o *AMENDEMENT Opstellen: toevoegen: verstedelijking*
 - o economie
 - o groen/ecologie
 - o kennis
 - o cultuurhistorie/archeologie
 - o cultuur en recreatie.

De betreffende vakportefeuilles hebben bij de totstandkoming daarvan een trekkersrol, de ruimtelijke ordening weegt af.

- *AMENDEMENT Sanders, ZVH: toevoegen: Het gaat om optimale functiemenging voor hoogwaardige locaties en dynamiek in wonen, werken en recreatie. Water en duurzame ecologie moeten ruimte krijgen, ook om de expansie van de verstedelijking optimaal te faciliteren.*

2.2. Zoneren, clusteren, profileren en specialiseren

Topkwaliteit wordt op veel terreinen niet bereikt door alles gelijkmatig over de hele Randstad uit te smeren, maar vereist veelal concentratie op één of op enkele plaatsen. Soms gaat dat vanzelf, maar meestal niet. In Nederland polderland is het veeleer zo dat iedereen iets moet krijgen.

- De provincie Holland voert op dit punt een krachtige regie, want juist hier is de internationale concurrentiepositie in het geding. Die regie krijgt vooral vorm in de bovenbedoelde structuurschema's (inclusief de groen/blauwe!), die worden vertaald in aanwijzingen aan de gemeenten: waaraan mogen ze niet meewerken en waaraan moeten ze dat juist wél doen.
- De provincie stuurt haar eigen geldstromen conform dit beleidskader aan.

2.3. Programmeren woningbouw en aanleg bedrijfsterreinen

- De provincie maakt behoefteprognoses en wijst bij gebleken behoefte de grotere uitbreidingslocaties aan.
- Grotere gemeenten voeren deze aanwijzing zelf uit. Willen ze dat niet, dan voorziet de provincie daar zelf in. In kleinere gemeenten doet de provincie het hoe dan ook zelf.
- *AMENDEMENT Sanders (ZVH): toevoegen: Marktoriëntatie is essentieel voor kwalitatief succes. De provincie initieert PPS-projecten van structurele aard.*

3. Economie, kennis en cultuur

3.1. Bevorderen en coördineren van de ontwikkeling van de mainports

Behoeft geen toelichting. Taakverdeling met het Rijk nader uit te werken.

OPMERKING Opstellen: De bevordering van de ontwikkeling van de mainports (3.1) houdt direct verband met R.O./Verstedelijking (2) en met V&V/Infrastructuur (4). Het risico van de voorgestelde aanpak is dat dit leidt tot verkokering indien de bevoegdheden op het vlak van de ruimtelijke ordening niet veel sterker worden vastgelegd. Daar waar het de Mainports betreft is het Rijk overigens nadrukkelijker in beeld is dan uit het stuk zou kunnen worden opgemaakt, een te grote rol van de provincie Holland is niet vanzelfsprekend.

3.2. Zoneren, clusteren, profileren en specialiseren

In deze portefeuille wordt het beleid ontwikkeld en worden in het licht van de internationale concurrentiepositie van de Randstad investeringsprioriteiten gesteld. Zie ook 2.1. en 2.2.

- Binnen het beleid clustervorming worden toplocaties onderscheiden, waar wordt ingezet op topkwaliteit.

Aansluitend bij bestaande sterkten zouden de volgende clusters prioriteit moeten krijgen:

- logistiek
- versclusters/tuinbouw
- (petro)chemie
- zakelijke en financiële dienstverlening
- cultuur, design, media
- toerisme/recreatie
- mondiale en Europese instellingen
- biotechnologie
- deltatechnologie.

3.3. Coalities smeden

Voor het bevorderen van clustervorming, samenwerking, taakverdeling en specialisatie heeft de provincie niet alleen planologische en financiële instrumenten, maar ze kan ook het initiatief nemen en partijen bij elkaar brengen. In deze portefeuille zit de beleidsontwikkeling en vooral de uitvoering immers grotendeels bij private partijen. Op tal van gebieden is het smeden van coalities aan de orde, bijvoorbeeld:

- Bevorderen dat de havens van Amsterdam en Rotterdam fuseren, zodat eindelijk een doelmatige taakverdeling mogelijk wordt..
- Vergaande samenwerking/taakverdeling tussen de universiteiten bevorderen. In de Øresund-regio zijn 14 universiteiten tot één gefuseerd - die daarmee een van de grootste van Europa werd.

OPMERKING Opstellen: De coalitie ten aanzien van de Randstaduniversiteiten moet worden uitgewerkt op het punt van specialisatie, innovatiegerichtheid/R&D en samenwerking met het bedrijfsleven op het vlak van research. Overigens zal ook hier een zeer stevige (regie)rol van het rijk noodzakelijk blijven.

3.4. Bevorderen van een optimaal vestigingsklimaat voor buitenlandse bedrijven en instellingen

Deels door eigen maatregelen, deels door lobbyen bij het Rijk (en Europa).

3.5. Zorgen voor één gecoördineerde promotie en presentatie van het merk "Randstad Holland" in het buitenland

- Het gaat om een eenduidige branding, waarbinnen submerken mogelijk zijn en die met een stevige inzet wordt ondersteund.
- De provincie doet dit samen met het bedrijfsleven. Onder de vlag van de Holland Acht wordt nu gewerkt aan een Holland Business Promotion Office met een PPS-opzet.

AMENDEMENT NBTC:

3.5 Zorgen voor een gecoördineerde promotie en presentatie van de Randstad als onderdeel van het merk Holland.

- het gaat hierbij om een eenduidige branding van Holland, waarbij de Randstad meelift op de promotiekracht van het merk Holland*
- de promotie van de unieke 'producten' van de Randstad moet worden afgestemd de specifieke, relevante doelgroepen*
- de provincies doen dit samen met het bedrijfsleven en het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen.*

3.6. Beleid en initiatieven ontwikkelen m.b.t. de onderkant van de arbeidsmarkt

Vooraf de aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt kan veel beter worden geregisseerd.

3.7. Zorgen dat de Olympische Spelen in 2028 in Randstad Holland worden gehouden.

Dat geeft focus en energie.

4. Verkeer

4.1. De provincie is de verkeers- en vervoersautoriteit voor de gehele Randstad

- Ze maakt een integraal Verkeers en Vervoersplan (VVP) waarin de thans door de vleugels opgestelde - maar niet op elkaar aansluitende! - netwerkvisies worden geïntegreerd en waarvan o.a. ook het beleid m.b.t. beprijzing (differentiatie naar tijd en plaats) en de aansturing van het openbaar vervoer een integraal onderdeel vormen. Voorzover ruimtelijk van belang, wordt dit plan vertaald in een structuurschets voor de hoofdinfrastructuur (zie 2.1.)
- De provincie maakt op basis van het VVP een meerjarig investeringsprogramma voor de verschillende soorten infrastructuur.
- De provincie is de regisseur van het openbaar vervoer. Ze deelt de concessies in en besteedt die aan, zorgt dat dienstregelingen op elkaar aansluiten en dat de reiziger gemakkelijk aan alle relevante informatie komt.
- Omdat een groot deel van het verkeer zich op regionaal of vleugelniveau afspeelt, heeft de Provinciale Verkeersdienst een gedecentraliseerde opzet: een klein hoofdkantoor met specialistische en regisserende functies en 3 á 4 bijkantoren in de regio met vooral uitvoerende functies.
- Evenzo delegeert de provincie een deel van haar bestuurlijke bevoegdheden aan 3 á 4 bestuurlijke regionale verkeerscommissies. Deze commissies bestaan uit bestuurders uit de regio en worden voorgezeten en ondersteund door de provincie.
- In het verlengde hiervan deelt de provincie een bepaald percentage van haar financiële middelen toe aan de regio's voor projecten met een regionale betekenis. De verdeling hiervan geschiedt door de regionale commissies, binnen de door de provincie gestelde kaders.
- *OPMERKING Opstellen: Dit dient allemaal verder te worden uitgewerkt.*

4.2. Grote projecten voert de provincie zo nodig zelf uit.

- Evenals bij punt 2.3. geldt hier dat grote gemeenten projecten zelf kunnen uitvoeren. Willen ze dat niet, dan doet de provincie de uitvoering. Dat doet ze in kleine gemeenten hoe dan ook.

5. Water, groen en recreatie

5.1. De provincie stelt de hoofdstructuren op het gebied van water, groen, ecologie, recreatie en cultuurhistorie/archeologie vast.

Voor de ruimtelijke vertaling zie punt 2.1. en 2.2.

- In de Structuurschets Water legt de provincie vast wáár extra bergingscapaciteit nodig is (huidige schatting 20.000 ha.) en waar structuurverbeteringen in het boezemsysteem nodig zijn. De provincie stelt deze structuurschets in goed overleg met de waterschappen op.
- Voor wat betreft de kust: taakverdeling met het Rijk nog uit te werken.
- Veel is al gebeurd: de Stelling van Amsterdam, de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de Ecologische Hoofdstructuur en dergelijke kunnen zonder meer worden opgenomen. Dat gebeurt onder punt 2.1.

5.2. De provincie stelt op elk van de onder 5.1. genoemde gebieden een meerjarig investeringsprogramma vast.

5.3. Grote projecten voert de provincie zo nodig zelf uit.

- Evenals bij punt 2.3. geldt hier dat grote gemeenten projecten zelf kunnen uitvoeren. Willen ze dat niet, dan doet de provincie de uitvoering. Dat doet ze in kleine gemeenten hoe dan ook.
- De provincie heeft een eigen grondbedrijf. Gepositioneerd onder deze portefeuille, omdat verreweg de meeste hectares hier aan de orde zijn. En ook om het “Rood voor Groen” vorm te kunnen geven.

AMENDEMENT Frieling

1. BESTUUR

1.1. ‘Spaghetti opruimen’ wordt het beste gediend met het instellen van een Hollandse Territoriale Autoriteit, met niet meer dan twee bevoegdheden:

- a. het vaststellen van ruimtelijke ontwikkelingsplannen voor het bestuursgebied van deze Autoriteit (incl. landschapsbeschermingsgrenzen), die inliggende bestuursorganen binden**
- b. beheer en ontwikkeling van de infrastructuur voor openbaar vervoer over rail en weg in het bestuursgebied.**

(dit is grosso modo het model van de Portland Metropolitan Authority in de Amerikaanse staat Oregon; dit PMA heeft gekozen ‘commissioners’, maar niet ook nog een gekozen raad; de PMA beslist, de gemeenteraden gehoord; voor de HTA geldt dan: gemeenteraden en provinciale staten gehoord).

TOELICHTING:

- a. Alle pogingen van de afgelopen halve eeuw tot ingrijpende bestuurlijke reorganisatie zijn stukgelopen op de ambitie om dan ook alles in één keer goed te regelen. Ook de actuele poging tot samenvoegen van maar liefst vier provincies en dan ook maar in één moeite door de stadsdelen in Amsterdam en Rotterdam op te heffen en een grote herindeling van plattelandsgemeenten af te kondigen zal daar op stuklopen.*
- b. De vrijwel uitsluitend economische argumentatie van de Holland Acht om de slagvaardigheid van het bestuur te vergroten zal maar weinig mensen in Nederland aanspreken, temeer daar een verband tussen economische ontwikkeling en de organisatievorm van het bestuur volstrekt onbewezen is (tijdens de Gouden Eeuw was de bestuursvorm van de Republiek zeer veel ingewikkelder dan die nu is).*
- c. Draagvlak voor bestuurlijk ingrijpen vergt juist argumentatie die de eigen burgers aanspreekt. Dat bestuurders zoveel vergaderen laat ze vermoedelijk Siberisch. Waar ze zich elke dag aan ergeren is de voortgaande verrommeling van het landschap en de permanente verkeersellende van lange files en voortdurend ontregeld openbaar vervoer.*
- d. De Commissie Kok is blijkbaar samengesteld met het oog op de internationale concurrentiepositie. De vraag is of deze commissie qua opdracht en samenstelling veel oog zal hebben voor het belang van de eigen burgerij, anders dan in economische zin.*

De Vereniging Deltametropool heeft zich bij zijn oprichting welbewust statutair gericht op het in Europees perspectief verbeteren van de samenhang in de ruimtelijke inrichting van de Hollandse metropool in wording. Daarover heeft de vereniging in de afgelopen jaren ook verschillende voorstellen gedaan. Het lijkt mij verstandig als de vereniging zijn voorstellen en agenda daar nu dan ook op toespitst.

02.11.06, DBS